

KARTA PRZEDMIOTU

NAZWA PRZEDMIOTU ANTROPOLOGIA		KIERUNEK STUDIÓW WYCHOWANIE FIZYCZNE
POZIOM STUDIÓW I ⁰ , ROK II, SEMESTR 3	LICZBA PUNKTÓW ECTS 2	WYMIAR GODZIN 45 LICZBA TYGODNI 15
TYP PRZEDMIOTU OBOWIĄZKOWY	METODY NAUCZANIA ĆWICZENIA, WYKŁADY	JĘZYK WYKŁADOWY POLSKI/Angielski
<p>EFEKTY KSZTAŁCENIA</p> <p>WIEDZA Opanowanie przez studentów wiedzy dotyczącej przebiegu procesów rozwoju osobniczego człowieka, charakterystyki poszczególnych jego faz, rozpoznanie implikacji dla aktywności ruchowej i sportu. Znajomość praw biologicznych rozwoju osobniczego, dojrzewania, starzenia i ich zastosowań w relacji do stanu zdrowia. Znajomość podstawowych metod oceny stanu i tempa rozwoju fizycznego, typu budowy i składu tkankowego ciała, metod niezbędnych do monitorowania rozwoju dzieci i młodzieży w praktyce nauczycielskiej i trenerskiej. Ewaluacja metod w świetle współczesnych badań. Rozróżnienie wpływu czynników genetycznych i środowiskowych na rozwój fizyczny ze szczególnym uwzględnieniem uwarunkowań związanych ze stylem życia. Uzyskanie wiedzy na temat społecznego zróżnicowania cech biologicznych w populacji oraz międzypokoleniowych zmian w cechach biologicznych człowieka (trendy sekularne, akceleracja rozwoju, retardacja procesów starzenia). Ogólna wiedza na temat mechanizmów i etapów rozwoju filogenetycznego człowieka.</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI Nabywanie praktycznej umiejętności wykonywania pomiarów antropometrycznych z zastosowaniem standardowych technik i przyrządów pomiarowych oraz interpretacji wyników pomiarów w odniesieniu do stanu rozwoju i dojrzewania uczniów. Umiejętność organizowania badań stanu rozwoju, wyboru i wykorzystania w praktyce odpowiednich norm rozwoju, oceny prawidłowości rozwoju i diagnozowania odchyłań od normy oraz sporządzania odpowiedniej dokumentacji. Umiejętność określania wieku chronologicznego i biologicznego, prognozowania dorosłej wysokości ciała, stosowania metod oceny budowy i składu tkankowego ciała.</p> <p>KOMPETENCJE Diagnozowanie przebiegu i stanu rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży, formułowanie kompleksowej oceny rozwoju fizycznego skierowanej do ucznia i jego rodziców, wskazanie na odchylenia od prawidłowego rozwoju, ocena predyspozycji morfologicznych do uprawiania sportu wyczynowego lub różnych form rekreacyjnej aktywności ruchowej, wskazanie korzyści zdrowotnych z aktywności fizycznej. Ocena wpływu treningu sportowego i aktywności fizycznej na budowę somatyczną.</p>		
TREŚCI PROGRAMOWE		
<p>Wykłady: Historyczne ujęcie rozwoju antropologii na świecie i w kraju, zastosowania metodyki przedmiotu w innych dziedzinach ze szczególnym uwzględnieniem nauk o kulturze fizycznej i nauk o zdrowiu. Zdefiniowanie rozwoju osobniczego, dojrzewania i inwolucji w procesach starzenia. Charakterystyka poszczególnych faz prawidłowego rozwoju fizycznego, wskazanie na odchylenia w rozwoju o charakterze patologicznym. Zastosowania metod oceny stanu rozwoju fizycznego osobników zdrowych i osobników dysmorficznych. Zdefiniowanie zjawisk trendu sekularnego i akceleracji rozwoju, rozwoju optymalnego oraz zahamowania rozwoju na przykładzie badań z piśmiennictwa międzynarodowego, krajowego i badań własnych. Wskazanie roli uwarunkowań rozwoju osobniczego: genetycznych i środowiskowych, wzajemne relacje. Opis wpływu poszczególnych czynników środowiskowych na stan rozwoju fizycznego, skład tkankowy ciała i procesy dojrzewania, ze szczególnym uwzględnieniem czynników stylu życia: aktywności ruchowej i żywienia. Częstość występowania nieprawidłowości w rozwoju fizycznym we współczesnych społeczeństwach. Przebieg procesu antropogenezy (mechanizmy i etapy hominizacji, przedstawiciele drzewa rodowego człowieka)</p> <p>Ćwiczenia: 1. Antropometria i antroposkopia: wykonywanie pomiarów antropometrycznych z zastosowaniem standardowych technik i przyrządów pomiarowych, opracowanie statystyczne wyników pomiarów i ich interpretacja, metody oceny cech jakościowych. 2. Ocena budowy ciała: a) Metoda wskaźników antropologicznych: zasady konstruowania wskaźników i ich zastosowanie w ocenie</p>		

masy relatywnej, proporcji szkieletowych oraz dymorfizmu płciowego.

b) Współcześnie stosowane metody typologiczne.

c) Ocena składu tkankowego ciała: zastosowanie metod szacowania składników tkankowych ciała z pomiarów antropometrycznych.

3. Wiek metrykalny a wiek biologiczny - relacje, aspekty praktyczne. Zastosowanie metod oceny wieku biologicznego u dzieci i młodzieży.

4. Ocena przebiegu indywidualnego rozwoju wysokości, masy ciała oraz proporcji wagowo-wzrostowych, pojęcie normy rozwoju, sposoby tworzenia norm, posługiwanie się siatkami centylowymi.

5. Ocena wpływu czynników genetycznych i środowiskowych na rozwój biologiczny człowieka.

6. Metody prognozowania dorosłej wysokości ciała.

7. Zastosowanie poznanych metod diagnozowania i prognozowania rozwoju cech somatycznych w wychowaniu fizycznym i sporcie.

METODY OCENY

Ćwiczenia praktyczne, kolokwium, ocenianie ciągłe, egzamin pisemny.

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA

Literatura podstawowa:

1. Charzewski J., Lewandowska J., Łaska-Mierzejewska T., Piechaczek H., Charzewska J., Skibińska A.: Antropologia. AWF, Warszawa, 1999.
2. Łaska-Mierzejewska T. (red.): Ćwiczenia z antropologii. AWF, Warszawa, 2008.
3. Łaska-Mierzejewska T.: Antropologia w sporcie i wychowaniu fizycznym. Biblioteka Trenera, COS, Warszawa, 1999.
4. Bergman P.: Antropologia – biologiczna nauka o człowieku. Studium Generale, Uniwersytet Wrocławski, 9, s. 263 – 283, Wrocław, 2004.
5. Lohman T.C., Roche A.F., Martorell R. (ed.): Anthropometric Standardization Reference Manual. Illinois, 1998.
6. Report of a WHO Expert Committee no 854: Physical Status: The Use and Interpretation of Anthropometry. Genewa, 1995.
7. Tanner J.M.: Rozwój w okresie pokwitania, PZWL, Warszawa, 1963.
8. Milicerowa H.: Budowa somatyczna jako kryterium selekcji sportowej. Studia i Monografie, AWF, Warszawa, 1973.

Literatura uzupełniająca:

1. Charzewski J., Lewandowska J., Piechaczek H., Syta A., Łukaszewska L.: Kontrasty społeczne rozwoju somatycznego i aktywności fizycznej dzieci 13-15 letnich, Studia i Monografie, AWF, Warszawa, 2003.
2. Bielicki T., Welon Z., Żukowski W.: Problem nierównowartości biologicznej warstw społecznych. Materiały i Prace Antropologiczne, 1988, nr 109, s.123-140.
3. Bielicki T.: Nierówności społeczne w Polsce w ocenie antropologa. Nauka Polska, 1992, nr 3, s.4-18.
4. Orlicz B.: Dlaczego jestem wyższy od swojego taty. Kultura Fizyczna, 1994, nr 3-4, s. 23-25.
5. Społeczne kontrasty w stanie zdrowia Polaków. Pierwsze Warsztaty Antropologiczne. AWF, Warszawa, 1998.
6. Aktywność fizyczna. Drugie Warsztaty Antropologiczne. AWF, Warszawa, 1999.
7. Problemy starzenia. Czwarte Warsztaty Antropologiczne. AWF, Warszawa, 2001.
8. Trendy sekularne na tle zmian cywilizacyjnych. Siódme Warsztaty Antropologiczne. AWF, Warszawa, 2004.
9. Malina R. M.: Wpływ ćwiczeń fizycznych na niektóre tkanki, rozmiary i funkcje organizmu w trakcie rozwoju fizycznego. Wychowanie Fizyczne i Sport, 1980, nr 1, str.: 3-35.
10. Malina R. M.: Secular trends In growth, maturation and physical performance: A review. Przegląd Antropologiczny – Anthropological Review, 2004, vol. 67, pp. 3-31.
11. Malinowski A., Wolański N.: Metody badań w biologii człowieka. Wybór metod antropologicznych. PWN, Warszawa 1988.